

rubriek ook v. Oosterzee). Maar van hier af verder naar links, begint het bedenkelijk ledig te worden, en tamelijk alleen staat Alexander Schweizer, „er, der einzige Schüler Schleiermachers, des Begründers einer wissenschaftlich-praktischen Theologie, welcher die Spuren des Meisters auf diesem Gebiete im Sinne einer mehr kritisch-gerichtete Theologie verfolgt hat”<sup>8)</sup>. Voeg hieraan toe het getuigenis van Nitzsch en Achelis, dat de gereformeerde Theologen, onder wie omnium consensu Andreas Hyperius mag worden genoemd als de vader der Ambtelijke Theologie, grondlegend werk hebben geleverd<sup>9)</sup>, en het lijdt geen twijfel, of confessioneele vastheid komt aan de ontwikkeling van onze disciplinae ten goede. Naar de stroomingen in het historische leven der Kerk groepeeren zich dan ook de wetenschappelijke vruchten op dit terrein, d. w. z. ze dragen het stempel van wat in de kringen, hetzij van de Roomsche, hetzij van de Luthersche, hetzij van de Gereformeerde kerken wordt beleden.

Niet ten onrechte heeft men van de zijde der negatieve Theologie begrepen, welk een vaag teeken het voor haar was met het oog op haar invloed op de breede scharen des volks, dat de „Praktische” Theologie in haar tuin maar niet tieren wil. Men gevoelde, hoe op deze wijze noodwendig de Kerk verkwijnen en het godsdienstig leven inzinken moest. Langs tweeërlei weg nu zoekt men dit gevaar van die zijde te bezweren. De ééne weg is de religionsgeschichtliche, ten onzent bewandeld in 1876, en nu voorgestaan door mannen als Troeltsch te Heidelberg en Bernouilli te Bazel. Dan wordt, gelijk we gezien hebben, bij wijze van boedelscheiding de „Praktische” Theologie verwezen naar het erf der Kerk, waar het religieuze leven vraagt om andere dan wetenschappelijke bevrediging, terwijl de vergelijkende godsdienstwetenschap naar streng